

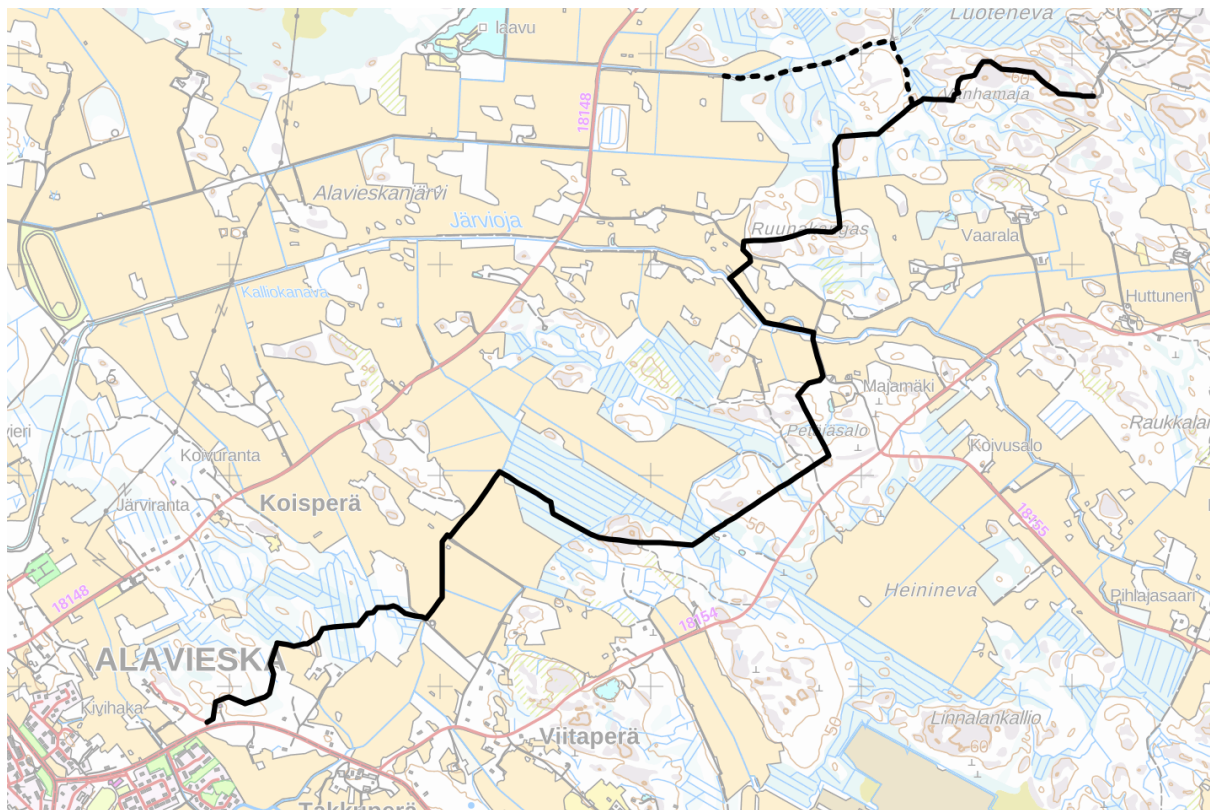
Hankesuunnitelma Keskusta-Lumikuru liikuntareitti

Toteutusajankohta:	2026–2028
Kokonaiskustannusarvio:	90 000 € (alv 0 %)
Haettava tuki Rieska-Leader:	45 000 € (50 %)
Kunnan omarahoitus:	45 000 € (50 %)

1. Hankkeen tausta ja tavoitteet

Alavieskan keskustaajaman ja Lumikurun liikuntakeskuksen välisen maastoreitin uudelleen perustaminen (ns. Pertin reitti) on ollut kunnassa pitkään keskustelun alla.

Tässä hankkeessa toteutetaan keskustan ja Lumikurun välille 7,8 kilometrin pituinen yhtenäinen ja ympärivuotinen liikuntareitti. Lisäksi hankkeessa toteutetaan 1,1 kilometrin mittainen liityntäyhteys Alavieskanjärven suuntaan kesäkäyttöä ajatellen.

Kuva 1. Reittisuunnitelma kartalla. Yhtenäisellä viivalla 7,8 km perusreitti ja katkoviivalla 1,1 km liityntäreitti

Reitti on monikäyttöinen tukien mm. kunnan hyvinvointistrategiaa. Talvikaudella se täydentää Lumikurun olemassa olevia latureitteja muodostaen kokonaisuudessaan 20 kilometrin edestakaisen hiihtoreitin. Kesäisin se palvelee maastopyöräilijöitä, vaeltajia ja kävelijöitä.

Vastaavia pidempiä latureitteja on jo kaikissa naapurikunnissa ja ne ovat olleet hyvin suosittuja (esim. Sievin 14 km Muttilat Louekalliolle, Ylivieskan 17 km Liikuntakeskus–Huhmarkallio, Kalajoen 12 km reitti Hiekkasärkkien ulkoilualueelle sekä Merijärven 9 km yhteys Ristivuoreen). Hankkeen toteuttaminen lisää liikuntapalveluiden tarjontaa Alavieskassa ja kunnan vetovoimaa kilpailussa naapurikuntien kanssa.

Keskeiset tavoitteet:

- Lisätä kuntalaisten ulkoliikuntamahdollisuuksia ympäri vuoden
- Kannustaa matalan kynnyksen arkiliikuntaan yhdistämällä kuntataajama Lumikurun olemassa olevaan reitistöön
- Edistää terveyttä ja hyvinvointia ja tukea kunnan ja alueen elinvoimaisuutta

2. Reitin rakenne ja tekninen toteutus

Reitti on suunniteltu ympärivuotiseksi kokonaisuudeksi. Talvella reitille tehdään hiihtoväylä jossa on sekä perinteisen että luistelutyylin kaistat. Kesäkaudella käyttö on maastopyöräilyä, vaellusta ja kävelyä. Reitti kulkee vaihtelevassa maastossa: noin kuusi kilometriä metsävaltaisten kiinteistöjen halki ja vajaat kaksi kilometriä peltoaukioita myötäillen. Linjaus hyödyntää mahdollisimman hyvin olemassa olevia kuivatusojen pientareita ja kiinteistöjen rajalinjoja, jotta maanomistajille aiheutuva haitta jää mahdollisimman pieneksi.

Reitin keskustanpuoleiseen päähän Uunimetsään rakennetaan pieni huolto- ja pysäköintialue. Tämä järjestely mahdollistaa käyttäjille muun muassa varusteiden turvallisen pukemisen sekä suoran ja esteettömän siirtymisen hiihtoladulle. Ajoneuvoliikenne pysäköintialueelle järjestetään Piilopirtintieltä. Läheiselle Kivihaan alueelle toteutetaan suurempi pysäköintialue, jonka tarve korostuu erityisesti vilkkaimpina sesonkiaikoina. Samalla laajempi alue palvelee Alavieskan Virin ja kunnan tarpeita erilaisten tapahtumien yhteydessä. Näiden kahden pysäköintialueen välille rakennetaan lyhyt n. 150 metrin mittainen yhdyslatu/polku, jota pitkin käyttäjät voivat siirtyä alueelta toiselle. Pysäköintialueet sisältyvät hankkeen kokonaisbudjettiin ja ne toteutetaan samassa yhteydessä varsinaisen reitin rakentamisen kanssa.

Kuva 2. Pysäköintialueiden hahmotelma

Reitin pohjien teossa ja ojarumpujen asennuksessa tarvittava täyttömaa pyritään hankkimaan mahdollisimman kustannustehokkaasti ja ympäristöystävällisesti. Suuri osa täyttömaasta yritetään saada Jokiniituntien kevyenliikenteenväylän rakennustyömaalta ylijäävästä maa-aineksesta. Lisäksi maa-aineksia voidaan ostaa pienissä määrin niiltä kiinteistönomistajilta joiden maiden läpi reitti kulkee sekä Alavieskassa toimivilta maa-ainestoimittajilta. Näin minimoidaan kuljetusmatkoja, vähennetään hankkeen hiilijalanjälkeä ja tuetaan samalla paikallista yrittäjyyttä.

Hiihtouran leveys vaihtelee maapohjan ja puuston mukaan tyypillisesti 5 – 7 metriin, kun taas kesäkäytön polku on yleensä 1 – 2 metrin levyinen. Reitin rakentamisessa käytetään pääosin hakkuukonetta, kuormatraktoria, kaivinkonetta ja maataloustraktoria.

Kaadettu puutavara luovutetaan aina maanomistajalle ilman kunnan lunastus- tai korvausvelvoitetta. Maanomistajille pyritään järjestämään heidän niin halutessaan mahdollisuus reitiltä kaadetun puutavaran yhteismyyntiin hankintakaupalla, tavoitteena perinteistä pystykauppaa parempi puun hinta.

Tarvittaessa maastoon tehdään reitin alueelle koneellista muokkausta, esimerkiksi kiviä ja kantoja poistetaan tai peitetään. Reittilinjalle osuvia metsä- ja pelto-ojia on n. 40 kpl. Niihin asennetaan ojarummut yli kulkemisen mahdollistamiseksi. Erityistä huomiota kiinnitetään ympäristöön ja vesitalouteen: olemassa olevien kuivatusojien virtaama säilytetään eikä kiinteistöjen nykyistä vesitasapainoa vaaranneta tarpeettomasti.

Reitti merkitään maastoon kyltein ja opastein tuomaan turvaa ja lisäinformaatiota käyttäjille. Reittimerkintöjä tarvitaan esimerkiksi reitin alku- ja loppupisteisiin, kohtiin joissa reitti haarautuu tai ylittää tien tai ajouran, reitillä on haastava maastonkohta tai kohtiin joissa reitille voi päästä liittymään moottoriajoneuvolla.

3. Käyttöoikeussopimukset

Reitti sijoittuu noin 37 eri maanomistajan maille. Maanomistajien kanssa on keskusteltu ja he ovat antaneet jo ennakkoon suullisen suostumuksensa. Alavieskan kunta solmii jokaisen maanomistajan kanssa kirjallisen 20 vuoden määräaikaisen käyttösopimuksen ennen hankkeen aloitusta. Määräajan päätyttyä sopimus jatkuu automaattisesti toistaiseksi voimassa olevana. Kun reitti on valmistunut, kunta hakee Maanmittauslaitokselta reitille reittitoimituksen. Toimituksessa reitistä muodostuu kiinteistöihin kohdistuva reittirasite tierasitteen tapaan ja se merkitään virallisesti kiinteistörekisteriin ja karttoihin.

4. Aikataulu

Hankkeen tavoiteaikataulu on seuraava

Viikko 49/2025 Alavieskan kunnanhallituksen kokous 2.12.2025

- päätös käynnistää reittihanke
- päätös hakea 50% osarahoitusta Rieska-Leaderilta
- päätös valtuuttaa kunnan viranhaltija toimimaan hankevastaavana Hyrrä-järjestelmässä

Viikot 50/2025–02/2026 Valmistelevat työt

- kiinteistöjen käyttöoikeussopimusten juridinen tarkastelu
- alustavat keskustelut soveltuvien maanrakennusurakoitsijoiden kanssa, kilpailutustarpeen selvittäminen
- keskustelu ELY-keskuksen kanssa Jokiniituntien työmaan maa-ainesten käytöstä reittirakentamiseen
- Puutavaran ostajan kontaktointi, keskustelu mahdollisuudesta maanomistajien yhteiseen hankintakauppaan reitin alueelta hakattavasta puustosta

Viikko 03/2026 Maanomistajailta

- hankkeen esittely yhteisesti maanomistajille
- kiinteistöjen käyttöoikeussopimusten allekirjoitukset
- puutavaran myynnin hankintakaupan esittely

Viikko 06/2026 Hankehakemuksen jättäminen

- Rieska-Leaderin seuraava haku avautuu helmikuussa 2026
- hakemus jätetään sähköisesti Hyrrä-järjestelmään

Viikko 07/2026 Töiden aloitus

- työt voidaan aloittaa heti, virallista rahoituspäätöstä odottaessa
- hankkeen töiden aikataulutusta ja tarkempi suunnittelu
- maa-ainesten läjityssuunnitelmat
- työmaaliikenteen suunnittelu
- urakoitsijoiden valinta
- käytännön toimien aloitus

Viikko 52/2028 Valmistuminen

- rakennustyöt tehty
- raportoinnin ja maksatukset tehty

5. Kustannusarvio ja rahoitus

Arvio hankkeen kokonaiskustannuksista on 90 000 euroa (alv 0 %).

Myönteisen päätöksen jälkeen rahoitus jakautuu 50/50 – osuudella Alavieskan kunnan (45 000 €) ja Rieska-Leaderin (45 000 €) kesken. Leader-rahoituksen ehtojen mukaisesti osa kunnan omasta rahoitusosuudesta voidaan kattaa kunnan omana työnä kuten teknisen toimen työntekijöiden suorittamina rakennustöinä, esimerkiksi työskentely kaivinkoneen perämiehenä, ojarumpujen asennus, opasteiden asennus sekä hallinnon ja hankevastaavan tekemä hankkeen valmistelu, raportointi ja maksatushakemusten laatiminen.

Ulkopuolisessa urakoinnissa pyritään ensisijaisesti hyödyntämään kunnan omia maanrakennusyrittäjiä ja jakamaan urakka järkeviin osakokonaisuuksiin useamman paikallisen toimijan kesken. Näin tuetaan samalla paikallista yrittäjyyttä ja työllisyyttä.

6. Ylläpitokustannukset

Reitin kunnossapito (talvella latujen ajo, kesällä niitto) tulee jatkossa huomioida kunnan ja Alavieskan Virin välisessä liikuntapaikkojen ylläpitoa koskevassa sopimuksessa.

Reitin vuotuiset ylläpitokustannukset ovat kokonaisuudessaan kohtuulliset. Kesäkaudella tarvittavat toimet ovat vähäisiä ja talvikauden kunnossapito keskittyy pääosin latukoneella ajoon ja pysäköintialueiden aurauksiin. Kesäisin kustannuksia syntyy lähinnä kerran tai kaksi vuodessa tehtävästä koneellisesta heinäniitosta ja vesakonraivauksesta soveltuvalla kalustolla, minkä arvioidaan maksavan noin 500–1000 euroa vuodessa. Talvella merkittävin kustannuserä on hiihtouran kunnossapito latukoneella.

Alavieskan seudulla pysyvä lumipeite kestää tyypillisesti marraskuun puolivälistä huhtikuun puoliväliin, eli noin 20 viikkoa jolloin reittiä on tarpeen huoltaa. Vastaavia latureittejä ajetaan yleensä 1–4 kertaa viikossa lumitilanteen ja käyttöpaineen mukaan. Reitin pituuden ollessa n. 8 kilometriä, vuotuinen latukoneen käyttöarvio on noin 40–160 tuntia kaudessa, mikä vastaa noin 3000–12000 euron vuosittaista kustannusta.

Yhteensä reitin ylläpito maksaa siis arviolta 3500–13000 euroa vuodessa. Kustannukset eivät ole valtaisia suhteessa reitin tarjoamaan hyötyyn. Lisäksi ylläpitotöillä työllistetään paikallisia yrittäjiä mikä tukee alueen elinvoimaa.